

Kansen grijpen als die

Al in 1999 startten in Leeuwarden twee brede scholen, de voorloper van het integraal kindcentrum, en in 2011 werd de brede school gemeentebreed opgepakt. Nu, in 2019, wijzen alle neuzen in Leeuwarden richting volledige integratie van onderwijs, opvang en vrije tijd. Zo'n ontwikkeling gaat niet vanzelf. | Gerdi Meyknecht en Wilma Schepers

'Jan Wolkers was mijn held, omdat hij zo echt en authentiek was.' Het is Hanny Voskuyl die dit zegt. We spreken met haar in een Leeuwardens Grand Café. Hanny is aanjager en projectleider integrale kindcentra in dienst van de gemeente Leeuwarden. Authenticiteit is het woord dat blijft hangen als je luistert naar wat ze vertelt over hoe ze in Leeuwarden eerst de brede school en later het ikc als vergezicht tussen de oren heeft gekregen van het werkveld, de gemeente en de politiek.

Overtuigd van haar intuïtie en visie en met gevoel en respect voor de materie. De materie wordt in Hanny's geval gevormd door de motivatie en betrokkenheid, maar ook de zorgen en frustraties van de bestuurders, beleidsmedewerkers en praktijkwerkers in onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg. En van de gemeente, niet te vergeten.

We spreken met Hanny om haar te vragen wat maakt dat zij een kantelaar is. In het gesprek komen drie onderliggende thema's terug: haar mensvisie – handelen vanuit inlevingsvermogen en met respect, de positie die zij zich toe-eigent – onafhankelijk in verbondenheid, en haar missie – kinderen maximale kansen geven. De wortels liggen in haar achtergrond.

Hanny: 'Ik kom uit een echt arbeidersgezin. Mijn vader was laaggeschoold timmerman in de bouw en heeft zich door hard werken kunnen opwerken tot bouwkundig opzichter. Mijn moeder was toegewijd aan haar gezin. En ik was een slimmerikje. Zo slim dat mijn ouders eigenlijk niet wisten wat ze met me aan moesten. Dat voelde ik als puber goed aan en dat maakte dat ik me niet afzette tegen mijn ouders.'

'Wel ging ik mijn eigen gang en nam verantwoordelijkheid voor mijn eigen leven

door zelf mijn school te kiezen en verder te studeren. Ik ben begonnen in de jeugdzorg. Daar is mijn missie ontstaan. In de jeugdzorg ervaar je hoe ongelijk de kansen van kinderen verdeeld zijn. Ik heb mijn kansen kunnen grijpen en mijn leven vorm kunnen geven. Dat gun ik ieder kind.'

Onderling vertrouwen

Een grote verdienste van jou is dat je de inhoud van het werk – in de brede school en later de kindcentra – hebt weten te verbinden met het gemeentebeleid. In Leeuwarden betekent dat dat wethouders en ambtenaren én de mensen uit het veld zich achter een gedeelde missie en visie hebben geschaard. In deze samenwerking voelen alle partijen zich gezien en gerespecteerd. Dat is in de gemiddelde gemeente in Nederland geen vanzelfsprekendheid.

Hanny nuanceert de uitspraak: 'Dat zal vast niet door iedereen altijd zo gevoeld worden, maar in grote lijnen is het wel de basis. Het onderlinge vertrouwen is niet zomaar tot stand gekomen. Ik heb het voor elkaar kunnen krijgen omdat ik voor mijzelf een min of meer onafhankelijke positie heb verworven.'

'Let wel, ik ben in dienst van de gemeente en ik had dit nooit voor elkaar gekregen als ik niet van de gemeente was geweest. De gemeente heeft immers de middelen. Tegelijkertijd ben ik van het veld. Ik ken het onderwijs en daar vind ik iets van, ik begrijp de mogelijkheden en onmogelijkheden van de kinderopvang en zie kansen voor de jeugdzorg. Ik verbind me met hun ambities en zorgen.'

'Het is balanceren. Ik beweeg me in het tussengebied en vertaal de uitdagingen in de praktijk naar het beleid van de gemeente en vice versa. De meeste mensen willen graag dat er iets verandert maar

Nederland is zo geïnstitutionaliseerd, uit goede bedoelingen weliswaar, dat er weinig vrije ruimte is om het anders te doen. Dan vraagt het lef, creativiteit en ondernemerschap om er samen toch iets van te maken. En het vraagt dat je de kansen grijpt als je ze ziet liggen. Dat is mijn rol.' 'Maar het gaat echt niet vanzelf. Ik heb best weleens een reprimande gehad omdat ik me te ver over de grenzen van mijn eigen terrein bewoog. Aan de andere kant laat ik me ook niet makkelijk terug in mijn hok sturen. Ik kan met overtuiging tegen een bestuurder roepen "Nu zit je te zeuren" als die beren op de weg ziet die er naar mijn mening niet toe doen.'

'Deze onafhankelijke positie past bij mijn persoon. Het geeft me de kracht om vast te houden aan mijn eigen waarden en normen en erop te kunnen vertrouwen dat zich momenten voordoen waarop ik het proces in de goede richting kan sturen. Voor mijn eigen voeding zoek ik verbinding buiten het systeem. Niet binnen het systeem, want dan word je er onvermijdelijk deel van en verlies je mogelijkheden om veranderingen in gang te zetten.'

Mensvisie

Je vertelt dat je werkt vanuit het vertrouwen dat zich een moment en omstandigheid voordoet die

Kantelaars zijn mensen met bijzondere eigenschappen. Zij slaan inhoudelijk een nieuwe weg in en realiseren hun ambitie. In deze serie interviewt Wilma Schepers samen met Gerdi Meyknecht en Anki van Duin van PACT voor Kindcentra een aantal kantelaars die consequent en in de praktijk de ontwikkelbehoefte van een kind centraal stellen. In een kindcentrum, vanuit de jeugdhulp, in een brede school of in de kinderopvang. Wat betekent dit voor ouders, voor betrokken professionals en voor de manier waarop je het primair proces organiseert.

zich voordoen

maken dat je een stap vooruit kan zetten. Hoe werkt dat voor jou?

Hanny: 'Ik ben er ten diepste van overtuigd dat mensen het goede willen, wat dat dan ook precies is. Maar iedereen heeft vanuit zijn eigen positie te maken met beperkingen en de eisen van het systeem waarin we met zijn allen zitten. Dat vraagt om de wil en het vermogen om je in te leven in de ander. Dat is de kern van mijn mensvisie.'

'Als je mensen in verschillende posities met elkaar op wil laten trekken, helpt het als je begrijpt waar iedereen zit en hoe je daarbij kunt aansluiten. Ik zit in de positie dat ik ambities, wensen en behoeften naar beide kanten kan vertalen. Als mensen elkaar begrijpen, is het mogelijk om samen stappen te zetten. Het is niet vanzelfsprekend dat dat lukt en het blijft kwetsbaar.'

'Het vraagt ook dat je geduld moet hebben. Ideeën moeten kunnen landen en

kansen moeten zich voordoen. Ik kan een voorbeeld uit de praktijk geven. In groep 8 van een basisschool liep de situatie uit de hand. Een jonge leerkracht en vier bijdehante jongens die de klas terroriseerde. "Juf, wij denken dat het tijd is om naar buiten te gaan", waarna de klas onder aanvoering van de jongens inderdaad naar buiten ging. Dit klinkt nog vriendelijk, maar dat was het niet. Er was echt sprake van onhoudbaar gedrag en een school die geen andere mogelijkheid zag dan de hele klas naar huis te sturen. Het was crisis en daar zag ik een kans.'

'Ik ken de jeugdzorg goed en ik wist dat daar mensen zitten die deze situatie aan zouden kunnen. Die hebben we ingevlogen. Het was voor mij een kans om te laten zien hoe het kan werken als de lijnen met jeugdzorg kort zijn. Achteraf was het een van de eerste stappen in het proces om onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg bij elkaar te brengen.'

Kind centraal

Een vraag in de ikc-beweging is hoe je echt vanuit de behoefte van kinderen kunt werken. Het is makkelijk gezegd 'het kind staat centraal', maar hoe maak je dat waar? Hoe zorg je ervoor dat niet de belangen van de instituties leidend zijn?

Hanny: 'Ik heb een ideaal voor ogen maar weet nog niet hoe dat er in de praktijk pre-

cies uit moet zien. Dan komt het idee op eens op door de verzuchting van een schooldirecteur dat hij niet wil dat zijn kinderen vanaf twee uur 's middags op straat lopen. Geld, denk ik. Ze hebben geld nodig. Dat is natuurlijk makkelijk gedacht.' 'Wat ik ermee bedoel is dat het team budget nodig heeft om activiteiten te organiseren die de kinderen binnen de deuren houdt. Daar is een heel proces uit voortgekomen waarin het gelukt is om de budgetten te bundelen en laag in de organisaties – op locatieniveau – uit te zetten. Medewerkers die dicht bij de kinderen en hun behoeften staan, kunnen budget aanvragen voor extra activiteiten.'

'Voor mij geeft dat meer garantie dat er iets gebeurt dat aansluit bij de behoeften van kinderen dan wanneer het budget van bovenaf over de koepels was verdeeld. Het heeft echt veel lobbywerk gekost om de bestuurders en de gemeente mee te krijgen want dit is een procedure waar ze niet vertrouwd mee zijn. Om het vertrouwen te winnen heb ik een methode bedacht om verantwoording af te leggen voor de besteding van het geld. Niet met spreadsheets en evaluaties, maar door de locaties open dagen te laten organiseren waarop ze nodigden – lees: raadsleden, gemeentebesturen, bestuurders – laten zien wat ze doen en wat ze daarmee bereiken. Dit werkt!'

Hanny Voskuyl is vanaf 2008 in dienst bij de gemeente Leeuwarden. Sinds 2012 houdt zij zich als aanjager en projectleider dagelijks bezig met de ontwikkeling van Integrale Kindcentra en zaken die daarop betrekking hebben. Met ingang van 1 april werkt zij daarnaast twee dagen voor de VNG, waar zij als beleidsmedewerker Onderwijs zich gaat bezighouden met ikc-ontwikkeling.